

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLICATION ASSOCIATION, LIMITED, A LIMIT PRICE COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF FRITCHARD AVENUE AND McGRAGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видане Робітничо-Фармерським Видавничим Товариством, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Фрітчард і МакГреггор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

НАСТУП КАПІТАЛУ НА ПРАЦЮЮЧИХ.

Устаткування сили й співпраця капіталу, похваляена його активність на всіх фронтах боротьби з працюючими. Форма організованості тієї боротьби і її засоби — все це вказує на поважну загрозу в житті працюючих.

Капітал росте й поглиблюється: 1) шляхом механізації й раціоналізації, себ-то, намагання з як найменшою витратою коштів побільшити продукцію праці, а тим самим піднести її зиск; 2) проголошенням гаслом соціал-патріотами й реформістами "мир в промисловості й господарстві", який змагає звести праця й зиск до спільного кооперування сил на базі спільної інтересів; 3) неорганізованістю праці, з базою взаємної конкуренції.

Повищена техніка, нова механізація, на яких спирається раціоналізація, є спрямована виключно проти працюючих. Вона проганяє раз-у-раз мільйони мозолістих рук від верстату праці, побільшує вимоги й зусилля в тих робітниках, яких поки-що залишила ще в себе, заставляючи їх працювати ще з більшою потужністю й напруженням сил за меншу плату. З якою силою побільшується продукція за системю механізації й раціоналізації вказує Егелберт Стюарт в "Монітор Рев'ю" з департаменту праці Злучених Держав. На підставі його обчислень виходить: в 1850 році в рудотопних заводках припадало 25 тон продукції денно на одного робітника. В 20 років пізніше, в 1870 році, продукція рудотопу зросла до 67 тон на одного робітника денно. Слідуючих 20 років, в 1890 р., продуктивували один робітник вже 265 тон. Величезним кроком наступив зріст продуктивності рудотопу в 1925 році. Продуктивність зросла до 1227 тон на одного робітника, а зараз на 2,000 тон. Зі зростом продукції росте й зиск, збільшується капітал. А з тим в парі в капіталістичному світі за системю раціоналізації й механізації все зменшується число робітників, занятих при певній праці. Дуже розвинена продуктивність й зменшення коштів продукції — це найправна система раціоналізації. А останній її вислід — це мільйони безробітних, позбавлених праці, хліба й життя.

Капітал, викинувши в ім'я отой раціоналізації й механізації мільйонне число робітників поза верстату праці, пішов наступом на тих робітників, що залишилися ще на деякий час при роботі. З допомогою соціал-зрадників й реформістів та їхніх бюрократичних трейд-юній, капітал проголосив "мир в промисловості й господарстві", виходячи з того задоволення, що інтереси праці й капіталу є спільні та що продукція й ринок збуту однаково зацікавлені інтересами робітника, як і капіталіста. Значить, що робітник й капіталіст є однаково зацікавлені в розвитку капіталу й збільшенні продукції праці. В ім'я отого самого "миру в промисловості й господарстві", а так само "спільних інтересів", капітал заставляє самого робітника конкурувати на ринках світу.

На засіданні торговельно-промислової палати Англії дні 4. жовтня ц.р. в присутності 350 делегатів з різних галузів підприємств президент Джордж Мішел з Глезгова, у доповіді відносно "миру в промисловості й господарстві", сказав так: "Треба зазначити, що заробітна плата, яка є визначена по інших країнах світу, далеко є нища, чим в нас (Англії). Це-ж є економічно неможливо для країни нести такий тягар й ривночасно з успіхом конкурувати на інтернаціональному ринку. В загальному інтересі мусить-ся вирішити заробітну плату по всьому краю. Треба вірити, що виробники робітників самі погодяться на те, й на жертви з свого боку підуть радо..." Значить, робітників, а не капіталістів, мусить піти на жертви: zgodитися на зниження заробітної плати й збільшення години праці, щоб зменшеною витратою коштів побільшити продукцію для конкуренції капіталістів на інтернаціональному ринку.

Хвиля страйків, що повинно понеслася по всьому світі, зрада бюрократичних верхівок з соціал-демократичних й реформістичних трейд-юній в рядах страйкуючих робітників, насильне адлявання страйків поліцією в епіліді з буржуазними соціал-зрадницькими й реформістичними трейд-юнійними лідерами, віддалення від верстів праці всіх класово-свідомих революційних робітників — ось явні вістунки на передодні отого "миру в промисловості й господарстві" та співробітництва праці з капіталом, визнання праці з виснажливачима.

Проти "миру в промисловості й господарстві", проти співробітництва робітників з капіталістами виступило революційне організоване робітництво. Демаскуючи співпрацю з капіталом, відкриваючи продажність верхів і підступну їхню зраду в рядах працюючої класи, революційне організоване робітництво пішло боротьбою проти соціал-зрадницьких й реформістських течій та їхніх обманних гасел "миру в промисловості й господарстві". Це і є причиною боротьби за чистоту пролетарської лінії революційного робітництва в нутрі бюрократичних трейд-юній і у творенні нових юній на зовні.

Крім механізації й раціоналізації, крім проголошеного "миру в промисловості й господарстві", капітал йде ще конкурувати на інтернаціональний ринок з масою неорганізованого робітництва. Вказуючи на зменшення заробітної плати й збільшення часу праці неорганізованих робітників, капітал і його наймити раз-у-раз грозять організованому робітництву тією невідомою масою, а то й виконують свою погрозу, усуваючи організованих від праці й замінюючи їх невідомими, неорганізованими робітниками. Так на отих всіх неорганізованих робітників спирає капітал свою силу й владу. Капітал заставляє тих робітників працювати за найнижчу заробітну плату з по-

більшенням часу праці, посилав їх як скелів в боротьбу з організованим робітництвом, живив їх як гальму, визвольного руху працюючих. І тієї гальми мусить позбутися організоване робітництво. Треба повести ударну кампанію на неорганізоване робітництво, треба всі оті ганки, секції, ліги, майни, фабрики й шали взяти під обстріл класово-організованих робітників. З робітничою пресою, книжкою й пролетарським словом піти в наступ на неорганізовані шари робітників. Працю починати вже, не гайши часу. Треба організувати, затяти до юній недавно прибулих до Канади іммігрантів, яких спроваджено "на ферми", а розіслано по ковальнях, залізничних, лісах та фабриках. Вчителі треба тих робітників, а не гнати чи призирати. Вони приїхали сюди заманені капіталістичними агентами, шукаючи куска хліба. Користуючись з їх тяжкого, безвідходного положення, капіталісти вживають їх і будуть вживати, якщо організовані робітники цьому не старатимуться запобігти, на те, щоб зживувати платню старим робітникам, щоб розбитти юній.

Робітничий часопис може багато допомогти оосвідомити цих робітників і заохотити їх до організації. Тому свідомі робітники повинні ширити перш всего між новоприбулими робітниками робітничу пресу; по друге — повинні писати до робітничої преси про умовини праці на місцях, про трейд-юнійнй рух і про те, як використовують капіталісти іммігрантів. В такий спосіб ми навчимо працюючих більше розумити й дбати про поліпшення умовин праці, тобто — переконаємо їх йти в трейд-юній й ставати членами інших робітничих організацій.

ХТО ПЛАТИТЬ ПОДАТКИ В ПОЛЬЩІ.

"Платить той, хто має" каже народне прислів'я. В цих кількох словах наглед, розуміється робочий, вміст велику правду. Та правда шанується там, де той робочий наглед керує сам своїм життям, де він є при владі.

Цілком інакше виглядає та правда в країнах, в яких господарем положення є класа визиску, — буржуазія. Вона повторює ту правду, але впроваджує її в життя в протинуюму відношенні.

Щоб побільшити державний скарб й ще більше оподаткувати працюючої маси, польська влада скарбово визначила оціночні комісії, ніби-то для провірення маетку населення й значення податкової платності.

Оціночні комісії для встановлення високости того податку склалися майже виключно з людей заможних, а ті вже дають собі раду. Іхне багатство, особливо великі земельні ділянки, пішли при оцінці по дуже низьких цінах, знайшлася величезна неужитки й податок відносно вимірено значно менший, як повинен бути. За те на селянських грунтах там, де найкращий агроном зі свічкою не знайде навіть прикмет першої класи землі, маємо першу, другу, третю, неужитки підтягнені під четверту, п'яту класу, а то й вище.

Крім того, обшарники поділяли свої землі поміж дітьми й в той спосіб ще зменшили податки. На селянські грунти застосований інший метод. У великій кількості випадків зустрічаємо, що земля зарохавана діла, праїділа, хоч на ній давно вже існує 3-4, а то й більше окремих господарств. В той спосіб багато селянських земель обложено маєтковим податком безпідставно.

Нанесені рекурси в більшо-сти і до нинішнього дня нема відповіді. З нею не спішається, бо ті, що мають давати відповідь, не стоять на боці людей праці. Наложений в той спосіб податок класи визиску ще в більшій частині не заплачено. А як заплачено, то тільки через те, що дістала на ту цілю кредити.

З селянним обрахунок дру-гий. Його не питаються, чи потрібний йому кредит. Приздає секвестрації і тягне останнє. Рекурси не помагають. А чому? запитаєте. Відповідь проста. Буржуазія панує. А вона з давнж дає стреміла до того, щоб всі тягари в державі поновив хтось інший. "Справедливість" з маетковим податком є добрим прикладом для зрозуміння того, чи варта бути селянству організованим, чи варто боротися за селянсько-робітничу владу.

"СНЕП ШАТС".

СТАРІ ПІСОНЬКИ.

Розговорилися наші українські "громадські діячі", редактори та політики.

Багато наговорили. В "Снеп шатс" не можливо все пере-повісти.

А все про "народні справи", про "долю" та "будучину" української "народної" держави. "Україні один шлях, один гетьман, один стг..."

Такої підтягають українські платні наймити царського генерала, "Юго величества" Павла Скоропадського, "гетьмана всієї України" (в Бердіні).

Решта українських "громадських діячів" поділялися на різні групи та виробляли плян своєї власної будучини.

Зі всіх цих політичних інвалідів найбільше "по демократичному" плянує редактор "У. Г.". Він один рік пише, а другий рік самий себе критикує та доказує, як чим світ створити, що він все був, є і буде правий.

Протягом 1927-1928 р.р. редактор "У. Г." найбільше привваив своєї писанині політичний партій. З "теорії" редактора "У. Г." виходить, що найкраще для нації й держави мати лише одну урядову політичну партію і другу маленьку в додатку, що стала-б в парламенті в опозиції до урядової партії.

Такими партіями мали-б бути лише консервативна і ліберальна. Робітничий клас не-потрібно політичної партії, бо забагато партій в державі руйнують націю й державу. Редактор "У. Г." накликє українців

вчитися від британців, як про-вадити державою. Треба створи-ти лише дві панські партії. Всі робітничі, фармерські, соціалістичні й комуністичні партії — непотрібні! Іх не треба. Вони не мають права на існування. Бо робітничия клася, це не нація. Пануюча клася, це нація. І справді, як би так редактор "У. Г." мав силу, або рог...

Навіть і трейд-юній не треба було-б. Навіщо? Дві партії в панській державі подбали-бо все.

Вони видали-б закон працюю-вати по 12 год денно. Всі робітники мали-б обовязково бути православними і кожної не-ділі ходити до православних соборів.

Читати "У. Г.". Те все. Лише ходити до церк-кви, читати панські газети, ча-сом бібляю і де-коли троха їсти та спати.

Решта всієї гризоти спало-ба на плечі двох політичних партій.

От райське життя! Але воно вже належить до минулого. Не вернеться.

Чи не краще було-б замість двох політичних партій створи-ти одну? Коли, чим більше пар-тій тим гірше для держави й нації, а чим менше партій тим краще, то чи не найліпше було створити лише одну партію та завести в державі диктатуру пролетаріату? Це нове і вже поверх десять років випробу-вано та показалося дуже до-брым, практичним і корисним для держави й нації.

В ЦАРСТВІ СІГУРАНЦІ Й ДЕФЕНЗИВИ

3 ПРОМОВИ ТОВА. І. НАВІЗІВСЬКОГО НА МІТНІНГУ В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ У ВІННІПЕГУ В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДА 1928 РОКУ.

В неділю, 11. листопада, на концерті в Українському Робітничому Домі у Вінніпегу, виступив т. І. Навізівський з довгою промовою про свою допомову акцію на Західній Україні, яку виконував з дору-чення Центрального Комітету Допомоги Жертвам Повні, злогоженого з представників і представниць робітничих організації Канади.

Осіною 1927 року, як тільки насліді перші відомости з Галичини й Буковини про стра-шний повінь, в Канаді перші украї-нські робітничо-фармерські організації відгукнулися на це нещастя своїх братів й сестер в старому краю, та почали зби-рати добровільні жертви на допомогу їм. Вороги органі-зованого робітництва й селян-ства куди пізніше взылися й собі за збірку й лютилися, що працюючі маси надто щедро жертвували на допомогу, по-силаючи свої гроші до робіт-ничого, а не патріотичного ко-мітету. При цьому патріотичні інтриганти почали поширюва-ти найнижчі брехні про те, що гроші, які збирає робітничий комітет, підуть не на допомогу потерпілим від повні, а на — "комуністичну пропаганду".

Робітничо-Фармерський Ко-мітет Допомоги Жертвам Повні з осяжком у Вінніпегу рі-шив вислати до Галичини й на Буковину свого представника, який повинен був познайоми-тися з працею Робітничо-се-лянських Комітетів в тих двох країнах і передати їм гроші для розподілу між потерпі-лих. Цим представником ви-брано т. Івана Навізівського, який і вивіз в листопаді 1927 року в Галичину.

На початку своєї промови т. Навізівський згадав про те, що першого дня, як тільки він прибув до Львова, довідався з преси, що Робітничо-селян-ський Комітет у Львові закритий польською владою, а деякі його члени заарештовані. Це був перший удар, бо звязати з товаришами було не легко. Це-ж Польща з її сла-вим поліційним режимом! Тільки по двох днях вдалося йому звязатися з тими членами Ко-мітету, що були ще на волі. Від них довідався він, що полі-ція арештувала кількох членів Комітету від замком, що вони ніби-то спроневерили гроші. При цьому забрала всі книги й рахунки комітету, але залиши-лися копії всего і т. Навізів-ський переконався, що закид поліції — це найзвичайша брехня. Комітет працював дуже добре, допомогу розпреді-лював потерпілим найсовіс-ніше, а всі товариші, що зай-малися цією роботою, працю-вали безплатно. Одначе, хоч у Львові закрито Комітет 23. листопада, повітові робітничо-селянські комітети працювали ще до 27. грудня, доки й їх не поарештували та не пороз-визували.

За віщо арештовано й за-крито Робітничо-селянський Комітет у Львові? Перше все-го зближался вибори, а дій-сна допомога жертвам повині змінювала силу селянсько-робітничої партії (Селяр-б) серед бідноти. Це було дуже не на руку так польській владі, як і патріотам з УНД-а, себто з партії Українського Націо-нального Демократичного Об-'єднання. А щоб підірвати до-віря до Робітничо-селянського Комітету, польська поліція ки-нула вмісну брехню, що чле-ни роб.-сел. Комітету спроне-верили певну частину гро-шей. Оцю провокацію з лег-ким сумлінням передрукуюва-ла описія й українська патріотич-на преса в Канаді та Злучених Державих, хоч пізнійшій су-дий процес вказав, що закид про спроневерення грошей був звичайною брехнею. І хоч Роб. Селянський Комітет очин-цею від цих брудних закидів, а його секретаря-скарбника ви-пущено на волю, то все таки фашістський уряд ПІлсуд-ського не дозволив Комітетові продовжати його працю, по-кликуючись на те, що Роб. Сел-

Комітет не має дозволу на свою працю від міністерства внутрі-шніх справ.

З закриттям Робітничо-се-лянського Комітету у Львові, тов. Навізівський опинився в скрутному становищі. Пере-давати гроші з Канади він не міг, бо й акція комітету була заборонена. Одначе тому, що провокація поліції про спроне-верення грошей була очевидна, всі були певні того, що після судової розправи польський уряд знову дозволить Коміте-тові продовжати свою роботу. А доки буде розправа, т. На-візівський рішив поїхати на Буковину й там прослідити по-ложення щодо розпреділення допомоги.

В ЦАРСТВІ РУМУНСЬКОЇ СІГУРАНЦІ.

"Кольсь зелена Буковина — сьогодні чорна!" — сказав т. Навізівський. На Буковині життя наших робітників і селян тепер таке тяжке, що просто тяжко уявити собі. Це дійсне царство сигуранці, себто таї-ної румунської поліції. Слово "сигуранца" на Буковині про-каляте! Вже на самому румун-ському кордоні помітно право і силу бояр та їх сигуранці.

Страшне хабарництво! Ареш-тувати людину і держати її так довго, доки вона не викупить-ся хабарем в сигуранці, це звичайнісна річ.

Тов. Навізівський, пройшов-ши доволі гіркі клопоти з сі-гуранцою на кордоні, де він був безосновно приарештован-ий, все таки дістався до Черновців і там довідався про працю Робітничо-селян-ського Комітету, та про шко-ди, заподіяні повіною. Ріка Черемош напірає більше на буковинський бік і при ко-жній повні спричинює великі шкоди населенню. В минулій повні сильно потерпіло 20 сі-д і було знищено 1,703 госпа-дарства. В селі Ростоках вода забрала шкільний будинок, що лежав 2 кілометри від берега. Звичайно, повінь діткнула на-більше бідних, бо вони явраз живуть долинами, над бере-гом. Румунська влада довго забороняла розбирати насе-ленно наноси дерева, а навіть трупів. Трупі втовплених се-лян лежали поміж деревам так довго, що аж порозгнивали-ся. Не дозволяла-ж румунська влада забирати трупи тому, щоб селяне не брали при то-му дерева. Хто наблизився до-наносів, того військова сторо-жа стріляла. Трупів дозволено було поховати аж після трьох-чотирьох тижнів. Тоді вже не можна було розпізнати хто вони.

Дерево, що його наנסла вода з гір, було панське (з тар-таків) і селянське. Панське дерево було значене (стем-пльоване), селянське ні. Вла-сники тартаків діставши від-новки, почали визбирувати своє дерево, але в порозумінні з владою почали стемпльовати своєю штампією селянське Дерево заявляючи, що то їх, але вода, мовляв, позмивала їх штампілі. Поповнено стра-шине збодістві! Чого не за-брали власники тартаків, реш-ту взяли румунські урядовці, офіцери і погранична сторожа, звана граничери. Людям до-зволєно було наприкінці за-брати відпадки й ломачія, але незадовго після того з'їхала спеціальна комісія, отаксувала все і сказала нещасним селя-нам платити за кубічний метр-куди більше, як була звичай-на ціна. Народ почав проте-стувати, а влада зараз збіль-шила число жандармів й заго-стрила стан облоги. В селі Ростоках прийшло ізза цього до біжкі між селянами і жан-дармами.

Румунська влада не мала на-віть статистику скількі було шкоди від повні. Підчас по-віні вона навіть запевнювала, що не було ніяких жертв в лю-дях, тимчасом топилися не-тільки заскочені селяне, але й військо, що прийшло рятува-ти пограничну сторожу-гран-черів. В селі Банилові пропа-

ла ціла чета війська! Останній вояк на вид страшної смерті своїх товаришів — застріляв-ся. Трупів побикидав Прут на беріг аж коло Галацу, при впадді до Дунаю. Скількі вза-галі втопилося людей, ніхто не знає, бо влада дєржить все у великій тайні.

Румунська влада на цілу Бу-ковину дала 700,000 лейв допо-моги тоді, коли тільки в одно-му селі Ростоках шкода вино-сила 4,556,800 лейв. Політика румунських бояр скерована на те, щоб якнайшвидше вни-щити українське населення, а для цього після повні була найкраща нагода. Між іншим ось яскарий приклад бояр-ської політики:

Коли в румунському парла-менті прийшло на чергу пита-ння еміграції, то віцеміністер внутрішніх справ Тартирскій сказав таке:

"Та чого ви, панове, оірір-чуєтесь діяльністю перевозо-вних фірм і агенцілі! Та-ж вони вивозять на Кубу не Румунів, а самих чужинців, Русинів".

Замовчування шкід і ніяка допомога після повні свідчать про те, що румунська влада була навіть рада страшній ка-тастрофі в українських горах.

Роздавала-ж влада свою допо-могу від 500 до 3,000 лейв на родину, але зараз за кількіа днів після чого вислала в ті місцевости податкових екзаку-торів і вони відібрали від се-лян більше як те, що селяне дістали. Правда, дала ще влада на кредит стухлої кукура-ди, але тільки тим, що мали маєток, який був запорукою звороту кукурудзи. Бідні не одержали нічого. Обцяла ще влада направити дорогу понад Черемошом і тим самим дати гуцулам можливість зарілку. Коли-ж почалася робота, тоді влада погнала селян працюва-ти за дармо. Хто мав чим ви-купитися, той не пішов до до-роги. Та це зробили тільки багаті, бідні мусіли відробляти панщину.

Дозволяла була ще влада брати потерпілим від повні дерево на відбудоу забраних волою хат. Але й з цього скор-ристалі тільки багаті, бо бід-ні не мали чим звести того де-рева з гір і відіпродували своє право багачам за безцін. Ство-рила була влада свій комітет для збірки грошей для знище-ння повноі. Грошей по тілій Румунії зібрано багато, але бідні не одержали з цього ні-чогонієнького. Допомогу розда-ло панам-багачам, власникам тартаків та іншим підприєм-цям.

На Буковині потерпіло від повні 20 сід, з того 9 дуже. Села такі: Яблонция, Ковини, Довгополі, Шпінки, Усте-Пут-илів, Мариничі, Ростоки, Під-захарч, Рівня, Виженка, Виж-ниця, Чорногузи, Іспас, Мліїв, Панська Долина, Банилі, Вап-ківці, Чорторік, Шиничи-Луц, Ленківці.

Як тільки прийшли перші ві-сти про велике нещастя, наші товариші з робітничої органі-зації в Чернівцях, створили комітет для допомоги селян-ській бідноті. Розіслано було товаришів по селах збирати допомогу. Тоді румунська вла-да повела кампанію переследу-вання. Дійшло до того, що переследувано не тільки члєнів районних комітетів, але навіть тих селян, що дістали до-помогу. Були випадки, що ма-лих дітей мучили, щоб дізна-лися, де батько чи мати захо-вали ті гроші, що дістали як допомогу. А в Румунії так, що коли жінка йде на Черемош прати, мусить на це мати про-пуск. Йде дитина корову па-сти, мусить мати на папері окремий дозвіл. Хоче гукул спустити на ріці дерево, му-сить мати повідкі від ріжних влад. А все це даром не да-ється. До переследування ак-ції Робітничо-селянського Ко-мітету на Буковині, сигуранца важлива всіх можливих спосо-бів.

Тов. Навізівський залишив Комітетові в Чернівцях 3,000

(Доішлим на третій сторони.)

Драпака.